

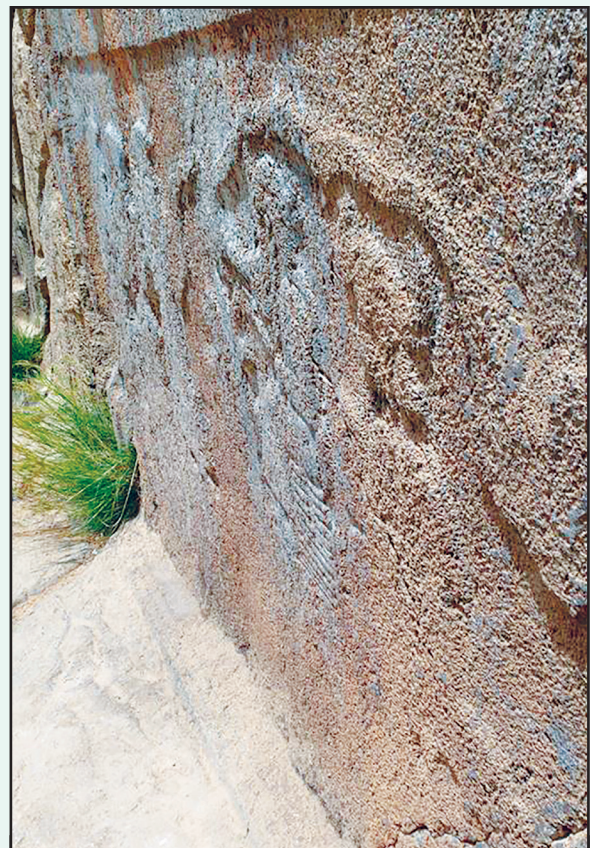
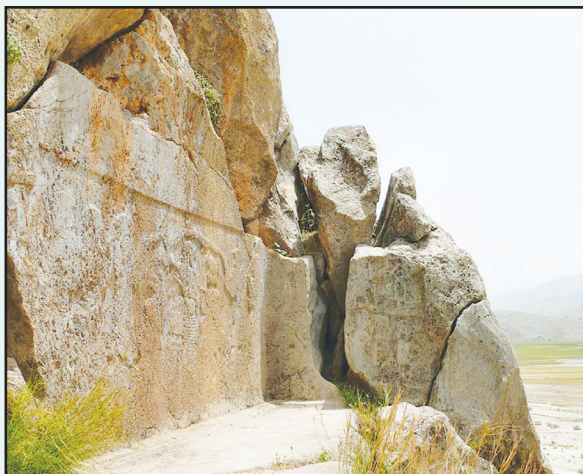
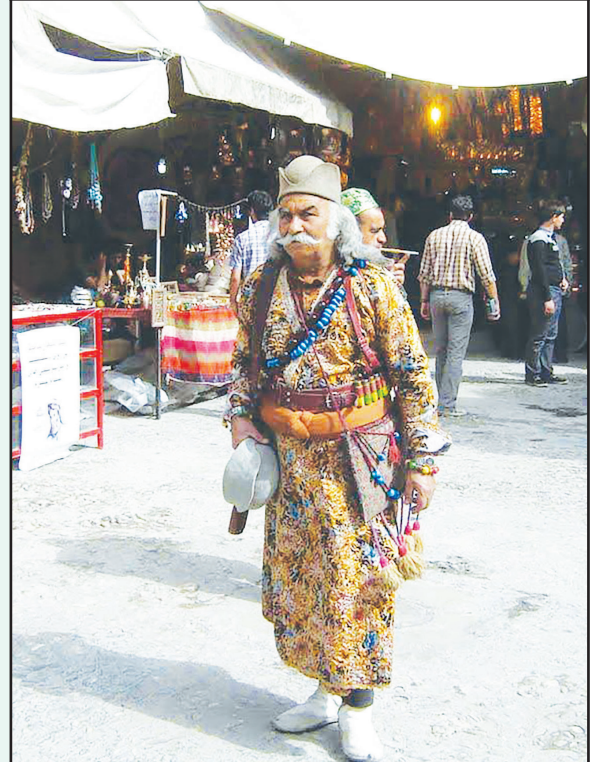
دارد. مدخل ورودی سرا، کاسه پوش بزرگی است که به یک شاه تویزه تکیه کرده است. در وسط حیاط حوض بزرگ هشت‌ضلعی‌ای قرار دارد که لبه و پاشویه آن از سنگ‌های مختلف یکپارچه ساخته شده است و سه فواره دارد. در چهار طرف این حوض، باغچه‌هایی قرار گرفته است و در آن درخت نارنج پرورش یافته است. کف‌پوش این مکان، قطعات کوچک سنگ است. در ضلع شمالی این بنا، در فضای بسته هشت‌ضلعی، ساختمان‌هایی قرار گرفته که سقف مرتفعی دارند که کاشی‌کاری و مقرنس‌کاری شده است. در وسط گنبد آن نیز، بادگیری وجود دارد که در دهانه آن اشعاری شامل نام چهارده امام، با خط نستعلیق بر روی کاشی حک شده است. در ضلع جنوبی حیاط تالار و اتاق‌هایی در بخش‌های بالا و پایین قرار دارد. در ضلع شرقی و غربی حیاط، مغازه‌ها و راهروهایی وجود دارد که در مغازه‌ها همگی ارسی‌های چوبی است که با شیشه‌های رنگی تزیین شده است. معماری این بنا، از معماری کاروانسراهای صفوی گرفته شده است. در زمان پهلوی به دستور فرح دیبا، کاشی‌های ریخته و درک‌های فرسوده این بنا مرمت شد. این بنا بارنگ زرد و طرح‌های گلدانی سبک اختلاط را معرفی می‌کند که در زمان قاجاریه رایج شده بود. این بنا در سال ۱۳۴۷ هجری شمسی با شماره ۴۲۴ از سازمان میراث فرهنگی به ثبت رسیده است.

سرای مشیر

منبع: <http://www.beytoote.com/iran/bastani/moshir.html>
<http://www.iranshahrsaz.com/showthread.php?tid=243>

سرای مشیر یا گلشن شیراز نام مکانی است در شیراز که در انتهای جنوبی بازار وکیل در گوشه شرقی آن قرار گرفته است. این مکان در دوره قاجاریه توسط میرزا ابوالحسن خان مشیرالملک بناگذاری شده است. این سرا دارای طرح و نقشه‌های دایره‌ای (هشت‌گوش) است. سر در ورودی سرا، مشیر، دو طبقه کاشی‌کاری شده دارد و در زیر آن کتیبه‌ای کاشی‌کاری شده قرار دارد که زمینه لاجوردی دارد و خط نستعلیق عبارت سرای گلشن بنای مرحمت پناه حاجی میرزا ابوالحسن خان مشیرالملک شیرازی را نشان می‌دهد. در پایین کتیبه، دو سنگ مرمری قرار گرفته که روی آن‌ها عبارتی در بیان اهداف تأسیس سرا، حک شده است و در پایان تاریخ ۱۲۸۲ هجری قمری قید شده است. در دو طرف این دو سنگ، دو حاشیه کاشی‌کاری وجود دارد که با شاخ و گل و برگ، تزیین شده است. سرای مشیر دو طبقه است که کف‌پوش طبقه اول از قلمه سنگ و طبقه دوم سنگ و آجر است. در هر طبقه حجره‌هایی وجود دارد و در جلو حجره‌ها، ایوانی قرار گرفته است. حجره‌های طبقه دوم یکتو هستند و مرزهای لچکی آن‌ها کاشی‌کاری شده است. سه رشته پلکان در سه ضلع مختلف طبقه اول را به طبقه دوم متصل می‌کند. طبقه یا اشکوب دوم در لبه ایوان دارای فخرمدین است. حجره‌های طبقه اول، تودرتو هستند و به وسیله راهرویی به حیاط وصل می‌شوند. این حجره‌ها درهای چوبی منبت و مشبکی دارند که از چوب ساج ساخته شده‌اند. دو پله که از دو تخته سنگ یکدست ساخته شده، در ورودی این مکان به سوی دالان ورودی قرار دارد. در عرق چین سقف دالان ورودی بر قطعات کاشی‌کاری وجود

برخی از بخش‌های این سنگ‌نگاره آن اصل سومری (دولت سومریان در ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد) را نشان می‌دهد. مثلاً تاجی که بر سر الهه نقش بسته با شاخ‌های جدا از هم در دوران سومر پیش از دوره آکاد (طایفه‌ای از بنی‌سام که نزدیک به ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد در کلد سلفی زندگی می‌کردند) زیاد دیده شده است. به گفته حسن حبیبی فهلیانی محقق و مدیر سابق میراث فرهنگی ممسنی تاکنون نسخه همانند نقش برجسته کورنگون در بین‌النهرین و در نقاط باستانی جهان پیدا نشده است؛ اما یک نمونه از نقش برجسته کورنگون شهرستان رستم در نقش رستم نزدیک تخت جمشید مدفن شاهان هخامنشی دیده شده که تا نیمه دوم قرن سوم میلادی پابرجا بوده ولی بعدها آن را محو و صورت بهرام دوم را بر آن تعبیه کرده‌اند. سنگ‌نگاره کورنگون، قدیمی‌ترین نگاره مذهبی شناخته شده است.

سنگ‌نگاره کورنگان

منبع: <http://www.tebyan.net/newmobile.aspx/Comment/index.aspx?pid=۱۹۳۰۶۴>
<http://www.jamejamonline.ir/papertext.aspx?newsnum=۱۰۰۸۵۷۶۳۰۹۱>
<http://fa.wikipedia.org>
<http://iraniania.ir/ic/۲۹۹۹>
<http://www.mehrnews.com/detail/News/۱۶۱۹۷۳۲>

کورنگون (کورنگون) نقش برجسته‌ای است که در نزدیکی روستای سه‌تلا، دهستان فهلیان در نزدیکی نورآباد ممسنی روی یکی از کوه‌ها به نام کوه کورنگون و به ارتفاع تقریبی ۱۰۰ متر، قرار دارد. این بنا اثری عیلامی از هزاره سوم قبل از میلاد است. نقش برجسته کورنگون در سال ۱۳۰۰ خورشیدی توسط «بارون آفن هم» پیدا شد و در سال ۱۳۰۳ خورشیدی «پروفسور ارنتس هرتسفلد آلمانی»، کاوش‌های باستان‌شناسی را بر رویش انجام داد. قدمت تاریخی این سنگ‌نگاره به ۲۴۰۰ پیش از میلاد مسیح می‌رسد. این سنگ‌نگاره در لبه پرتگاهی عمیق و در حاشیه رود بزرگ فهلیان تراشیده شده و احتمال می‌رود متعلق به گودن‌شاخ عیلامی باشد.

در این سنگ‌نگاره شاه و خدا و گروهی از همراهان آن دو تراشیده شده‌اند. در دست راست خدا طرف آبی قرار دارد که آب در دوشاخه از آن فوران می‌کند و به سوی حاضران در مجلس می‌رود. اله‌های که به نظر محبوب‌تر و زیباتر می‌رسد بالینکه نقش آن ناقص و رو به نابودی است به نظر می‌رسد که بر روی حیوانی شبیه الهه سومری نشسته است. در این نقش برجسته چهره مردها در سمت راست و چهره زن‌ها در سمت چپ نقش شده‌اند و زن‌ها پوششان بلندتر از مردها است. بخش اصلی این نقش برجسته روایتگر پرستش یک زوج مقدس است و ۷۲ تصویر کوچک و بزرگ دیگر در اطراف آن وجود دارد که به‌مرور زمان دچار فرسایش شده‌اند.

